

2) як практичні завдання студентам повинні видаватися реальні життєві багатоваріантні ситуації, з якими студенти будуть зустрічатися в професійній діяльності;

3) повинна бути передбачена можливість паралельного і концентричного вивчення основних тем програми, що дозволяє у міру засвоєння курсу отримувати все глибші знання по кожній з тем;

4) повинен широко використовуватися метод проектів, у межах якого одне глобальне завдання повинно послідовно виконуватися на всіх практичних (лабораторних) заняттях, доповнюватися і розширюватися.

Таким чином, під час виконання практичних і лабораторних завдань розкривається творчий потенціал студентів, активізується процес засвоєння фундаментальних ключових понять та нових термінів, формуються навички адаптації до реальних ситуацій, які будуть необхідні майбутньому фахівцю на ринку праці.

О. В. Аксьонова, канд. екон. наук, доц.,

О. А. Булавіна, канд. екон. наук, доц.,
кафедра педагогіки та психології

ПРОЕКТНА РОБОТА ЯК ШЛЯХ ПІДВИЩЕННЯ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ

Зміни в концепції економічної освіти, зростаючі вимоги до якості освітніх послуг обумовлюють пошук та використання викладачами такої методики викладання економічних дисциплін, яка б забезпечувала ефективність і продуктивність навчального процесу. Студенти стають повноправними споживачами тих знань, умінь і навичок, які надаються освітніми закладами різних рівнів акредитації; більш прагматичними, вільними у виборі дисциплін і плануванні свого майбутнього. А викладачі намагаються задовольнити існуючий попит: надають актуальні, необхідні, дієві знання та вміння, які формують базу для успішної професійної діяльності, а також створюють умови для розвитку та самореалізації життєвих стратегій тих, кого вони навчають. Отже, щоб конкурувати на ринку освітніх послуг, викладач, крім того, що повинен бути компетентним у професійній сфері (менеджменті, маркетингу, фінансах, банківській справі тощо), також повинен запропонувати таку методику викладання економічної дисциплі-

ни, яка б дозволяла досягти основні цілі навчання: сформувати компетентність студентів, розвинути їх мислення та творчі здібності.

З метою розробки механізму реалізації визначених цілей економічного навчання та забезпечення стійкого та якісного результату необхідно розробити методичну систему, яка б забезпечувала засвоєння різних об'єктів: знань, умінь, способів діяльності, методів мислення, досвіду творчого підходу та соціального спілкування. При чому різні об'єкти засвоєння вимагають, по-перше, різних форм організації пізнавальної діяльності студентів. Так, знання можна отримати на лекції, засвоєння способів діяльності — на практичних заняттях, а методи мислення, досвід творчого підходу та соціального спілкування — тільки на практиці чи в умовах ігрового моделювання. По-друге, з метою підвищення ефективності засвоєння необхідно застосовувати різні методи активізації навчання. І майстерність викладача полягає в тому, щоб визначити оптимальне співвідношення методів традиційного та інноваційного навчання, вибрати оптимальне сполучення методів та засобів навчання, які забезпечують активізацію пізнавальної діяльності студентів.

На нашу думку, одним із видів самостійної діяльності студентів, який може забезпечити комплексне та системне засвоєння дисципліни, є виконання проектних робіт. У рамках курсу «Методика викладання економіки» студенти виконують колективні науково-методичні проекти як альтернативу до традиційних курсових робіт.

Під навчальним проектом ми розуміємо спільну обґрунтовану сплановану й усвідомлену діяльність тих, хто навчається, та викладача на принципах співробітництва, яка спрямована на формування визначеної системи інтелектуальних і практичних умінь. В основі проектної діяльності лежить розвиток науково-дослідницьких навичок тих, хто навчається, уміння самостійно формувати свої знання, уміння орієнтуватися в інформаційному просторі, розвиток критичного і творчого мислення. З цією метою в процесі виконання науково-методичних проектів ми рекомендуємо використання методик Едварда де Бона, Т. і Б. Бьюзенів, ТРИЗ Г. Альтшулера та А. Гіна, методик критичного мислення та ін.

Колективний проект з курсу «Методика викладання економіки» передбачає комплексну програму реалізації розроблених теоретичних положень щодо методики викладання економічних дисциплін для певних вікових груп на практиці. Під час виконання проектних робіт студенти об'єднуються у творчі колективи, які самостійно обирають напрямок наукового дослідження, розроб-

ляють його цілі, структуру та етапи. Потім кожен учасник обирає певний аспект загальної теми проекту та ґрунтовно його розкриває. Після теоретичного обґрунтування необхідності та особливостей застосування певних методів в економічному навчанні, студенти мають можливість апробувати власні розробки під час проходження педагогічної практики та підтвердити отримані висновки емпіричним шляхом.

До ознак колективного науково-методичного проекту можна віднести:

- наявність науково-методичної проблеми, вирішення якої вимагає певних змін у методиці викладання та/або навчальному процесі, що становить основний зміст проектної роботи;

- теоретична і пізнавальна новизна одержаних результатів дослідження;

- практичне значення одержаних результатів;
- комплексність виконаної роботи;
- неповторність змісту, структури та результатів проекту;
- часова обмеженість тривалості проекту;
- апробація та запровадження одержаних результатів у навчальний процес освітніх закладів різних рівнів акредитації.

Отже, результатом колективного науково-методичного курсового проекту з «Методики викладання економіки» є створення інтелектуального продукту — ефективної та адаптованої до вікових особливостей методики викладання економічних дисциплін, яка дозволяє розвивати креативність та критичність економічного мислення тих, хто навчається.

Досвід показує, що у проектній діяльності дуже важливим є міжпредметний та системний підходи. У науково-методичних проєктах реалізується синтез економічних та психолого-педагогічних знань і навичок, які отримали студенти в процесі економічного навчання, а також принцип «Вчити і вчитися так, щоб навчити діяти в сучасних соціально-економічних умовах». Необхідність всебічного дослідження проблеми і використання різних методів дослідження, інтегрування знань з різних наук для отримання нових неповторних результатів та розробки шляхів їх запровадження у навчальний процес — це те, що робить колективні роботи більш творчими, оригінальними, корисними, цікавими і, як наслідок, самостійними.

Але для того, щоб колективне навчання мало бажаний ефект, необхідною є складна та творча праця самого викладача. Перш за все, викладач повинен знайти корисну та цікаву науково-методичну проблему, яка б визначила тематичне спрямування студент-

ських проєктів. По-друге, необхідно розробити таку програму колективного проєкту, яка б врахувала інтереси кожного учасника та базувалася на принципах взаємовигідного співробітництва. При цьому знайти можливість для студента обрати власну нішу у виконанні проєкту. По-третє, необхідно дуже ретельно продумати систему колективного стимулювання і механізм особистої відповідальності кожного учасника. Виконуючи завдання колективної роботи, кожен учасник проєкту повинен чітко усвідомлювати, навіщо він це робить і яку користь від цієї роботи він отримує. Проектна діяльність студентів повинна бути спрямована не тільки на досягнення високої оцінки, а й певного рівня майстерності, тобто на підвищення власної компетентності. Для цього керівник проєкту може використовувати наступні прийоми:

- учасник колективного проєкту має можливість самостійно визначити короткострокові цілі, виконання яких не вимагає надто зусиль, але веде до високого результату;

- частини проєкту повинні бути відносно самостійними з метою зниження потреби студентів порівнювати результати та оцінки між собою;

- при проведенні оціночних процедур керівник проєкту повинен робити акцент на майстерності виконання роботи та компетентності студента; не використовувати порівняльних оцінок та підкреслювати індивідуальний прогрес кожного учасника проєкту.

Таким чином, проектна робота представляє собою форму спільної навчально-дослідницької діяльності студентів і викладачів, що, в кінцевому випадку, впливає на підвищення компетентності як студентів, так і викладачів—керівників проєктів.

Курсовий проєкт має міжпредметний характер, надає можливість синтезувати знання з різних наук (економічної, педагогічної, психологічної тощо) та зблизити наукові надбання з процесом навчання, а також скорегувати їх на вимоги сучасного споживача освітніх послуг.

Проектна діяльність студентів має системний характер: від теоретичного осмислення навчальної проблеми до практичних дій під час викладання економічних дисциплін та отримання результатів щодо ефективності розроблених методик. У проектній роботі приховані великі можливості розвитку особистості студентів. Вона сприяє розвитку ініціативи, незалежності, самооцінки; підвищує мотивацію до спільної роботи з іншими студентами; активізує навчальну і дослідницьку діяльність кожного учасника творчого колективу; розширює науковий світогляд та визначає напрями розвитку творчих та дослідницьких здібностей студентів.

У процесі виконання колективних науково-методичних курсових проєктів формується в певній мірі студентська еліта з розвиненим економічним інтелектом, здатна до інтелектуальної творчості. Ці студенти можуть ефективніше співпрацювати з науковим студентським товариством, приймати участь у студентських і наукових конференціях. Активна співпраця студентів і викладачів на принципах взаємовигідного співробітництва створює умови підвищення науково-дослідної роботи як кафедри, так і в цілому університету.

Ю. М. Андрєєва, асистент,
кафедра правового регулювання економіки

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ВИКЛАДАННІ ЮРИДИЧНИХ ДИСЦИПЛІН

На сьогоднішній день в Україні, як і в усьому світі швидко зростає інформатизація суспільства. Сьогодні вже неможливо уявити наше життя без інформаційних комп'ютерних технологій. Процес інформатизації суспільства сьогодні — це об'єктивне явище. А відтак інформатизація освіти, як невід'ємної складової інформатизації суспільства має забезпечити функціонування людини в умовах існуючого сучасного техноінформаційного простору і, перш за все, зорієнтувати розвиток освіти на впровадження в навчальний процес нових інформаційних технологій.

На сьогодні існують такі передумови для широкого використання нових інформаційних технологій. Перша — підготовка та перепідготовка викладачів, здатних вміло і грамотно використовувати нові інформаційні технології, друга — організація діяльності студентів, диференційованого підходу до навчання й адекватній цій задачі інформаційного навчального середовища.

Удосконалення інформаційного навчального середовища в Україні відбувається за різними напрямками, головними з яких є розробка спеціальних навчальних програм, записаних на комп'ютерних компакт-дисках, використання Інтернету, комп'ютерно-вимірювальних систем, спеціальних інформаційних лабораторій, а також так званих комп'ютерних класів.

Використання інформаційних комп'ютерних технологій зокрема на юридичних факультетах ВНЗ, з одного боку, має на меті